

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 218/2017-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. apríla 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Ing. Michalom Juhásom, Mojzírova 12, Košice, vo veci namietaného porušenia základných práv na ochranu majetku podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na právnu pomoc a rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj zákazu diskriminácie podľa čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 794/2015 a jeho uznesením z 30. novembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. marca 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základných práv na ochranu majetku podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, na právnu pomoc a rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a zákazu diskriminácie podľa čl. 12 ods. 2 ústavy postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 794/2015 a jeho uznesením z 30. novembra 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola účastníčkou súdneho konania vedeného Okresným súdom Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 18 C 127/2015 ako žalovaná v konaní o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy. Okresný súd rozhodol uznesením sp. zn. 18 C 127/2015 z 2. októbra 2015 tak, že konanie zastavil z dôvodu späťvzatia návrhu žalobcom. Žalobcovi vrátil súdny poplatok vo výške 92,80 € a uložil mu zaplatiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľke v sume 170,36 €.

3. Proti uzneseniu okresného súdu, a to len proti výroku o trovách konania podala sťažovateľka odvolanie a navrhla, aby krajský súd toto uznesenie zmenil a priznal jej trovy konania v sume 2 475,54 €. Krajský súd o odvolaní rozhodol napadnutým uznesením, ktorým uznesenie okresného súdu vo výroku o trovách konania potvrdil. Sťažovateľku zaviazal, aby žalobcovi nahradila trovy odvolacieho konania v celom rozsahu.

4. K porušeniu označených práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu malo podľa sťažovateľky dôjsť tým, že *„pri vyčísľovaní trov konania prvostupňový súd nesprávne vychádzal z určenia hodnoty sporu... a nerešpektoval systematický a najmä logický výklad právnej normy...“*.

5. Sťažovateľka poukazuje na to, že si uplatnila náhradu trov konania podľa § 10 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pričom odmenu za jeden úkon právnej služby určila z tarifnej hodnoty – a to ceny nehnuteľnosti, ktorá predstavovala 73 990 €. Podľa sťažovateľky okresný súd a krajský súd vec nesprávne posúdili, keď aplikovali § 11 ods. 1

vyhlášky, vychádzajúc z toho, že predmetom konania bolo určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, t. j. predmet konania bol neoceniteľný peniazmi.

6. Sťažovateľka ďalej v sťažnosti uvádza argumentáciu, v ktorej poukazuje na novelu tejto vyhlášky, konkrétne ustanovenie § 10 ods. 2 vyhlášky (platné a účinné od 1. júla 2013 – správne má byť 2014, pozn.), ktorú všeobecné súdy vôbec nezobrali do úvahy a konkrétne krajský súd jednoducho odignoroval platnú a účinnú právnu úpravu. Z tohto dôvodu považuje napadnuté uznesenie krajského súdu za arbitrárne, nezákonné a nepreskúmateľné.

7. Na základe uvedeného sťažovateľka uplatňuje náhradu trov konania v konaní pred prvostupňovým súdom a tiež odvolacím súdom za nepriznanú náhradu v sumách po 3315,64 € (v konaní pred ústavným súdom náhradu trov konania v sume 260,02 €) a navrhuje, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že krajský súd postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 794/2015 a uznesením z 30. novembra 2016 porušil jej základné právo *„na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru..., právo na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy, právo na ochranu majetku podľa článku 1 Dodatkového protokolu... a podľa článku 20 Ústavy..., zákaz diskriminácie podľa článku 12 ods. 2 Ústavy... a podľa článku 14 Dohovoru.. a právo účastníka na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy...“*.

8. Súčasne sťažovateľka žiada, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie (v petite požaduje náhradu trov právneho zastúpenia v sume 312,02 €, ktorá je rozdielna, ako uvádza a požaduje v bode 7, pozn.).

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

11. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať

ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

13. Sťažovateľka namieta právny názor krajského súdu, ktorý v napadnutom uznesení potvrdil uznesenie okresného súdu vo výroku o trovách konania. V rámci rozhodovania o odvolaní sťažovateľky krajský súd, opisujúc právne a skutkové závery okresného súdu (body 1 až 7), dôvody sťažovateľky v podanom odvolaní (bod 8) a vyjadrenie žalobcu k jej odvolaniu (bod 9), svoje závery zhrnul v bodoch 10 až 17, z ktorých ústavný súd vyberá:

Bod 12: *„Odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom súdu prvej inštancie, pokiaľ tento pri rozhodovaní o výške trov právneho zastúpenia vychádzal z ust. § 11 ods. 1 písm. a/ vyhl. č. 655/2004 Z.z., teda z tarifnej hodnoty vo výške 1/13 výpočtového základu, čo činí za 1 úkon právnej služby 64,53 eur za rok 2015. Predmetom konania totiž nebolo vyslovenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (ako veci, ktorá je peniazmi oceníteľná), ale posúdenie platnosti právneho úkonu (kúpnej zmluvy), kde hodnota nie je finančne vyčísliteľná. V prejednávanej veci išlo o určenie neplatnosti právneho úkonu, čo je nepochybne iná právna skutočnosť, než určenie samotného vlastníckeho práva. Predmetom konania teda nebolo priame vyslovenie vlastníckeho práva k určitej peniazmi oceníteľnej veci, ale posudzovanie platnosti právneho úkonu - kúpnej zmluvy z hľadiska jej náležitostí, kde hodnota právneho úkonu ako takého finančne vyčísliteľná nie je.“*

Bod 13: *„Na tomto závere nič nemení ani ust. § 10 ods. 2 vyhl. č. 655/2004 Z.z. účinného od 1.7.2014, podľa ktorého ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú*

hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky, hodnota záväzku a hodnota veci, o ktorej vlastníctvo sa vedie spor alebo ktorej vydanie je predmetom súdneho sporu.“

Bod 14: *„Ako už bolo skôr uvedené, predmetom tohto konania nebol spor o vlastníctvo k určitej veci, ale domáhanie sa neplatnosti právneho úkonu.“*

Bod 15: *„Nedôvodné sú odvolacie námietky týkajúce sa nepriznania odmeny za poradu s klientom zo dňa 1.10.2015. Správne súd prvej inštancie totiž vyhodnotil tento úkon ako neúčelne vynaložený. Žalovanej bola priznaná odmena za prevzatie a prípravu zastúpenia a za situácie, keď nasledovalo (len) jedno pojednávanie, nemožno odmenu za poradu s klientom automaticky považovať za úkon účelne vynaložený. Nemožno sa stotožniť ani s názorom odvolateľa, že odmena za tento úkon patrí bez ohľadu na skúmanie jeho účelnosti.“*

14. K tomu je potrebné poukázať aj na bod 6 napadnutého uznesenia, v ktorom okresný súd v odôvodnení svojho uznesenia uviedol aj dve rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (pozri bližšie bod 6, pozn.) týkajúce sa obdobných vecí (tieto boli vydané ešte pred novelou citovaného ustanovenia vyhlášky, pozn.).

15. V prvom rade ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že vo všeobecnosti platí, že pochybenia pri rozhodovaní o náhrade trov konania spravidla nedosahujú samy osebe takú intenzitu, na základe ktorej možno vysloviť porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t.j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo, a k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania sa uchýli iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 311/2012, IV. ÚS 210/2013, IV. ÚS 192/2014).

16. Z tohto pohľadu považuje ústavný súd právny záver krajského súdu o spôsobe určenia tarifnej hodnoty vo výške 1/13 výpočtového základu za jeden z možných prístupov k interpretácii a aplikácii relevantnej právnej úpravy a v tomto ohľade ho potom považuje aj za ústavne udržateľný (m. m. IV. ÚS 420/2013); v okolnostiach posudzovanej veci napadnuté uznesenie krajského súdu preto nemožno hodnotiť ako zjavne neodôvodnené a arbitrárne, ako to tvrdí sťažovateľka. Sťažovateľka navyše svoje tvrdenia ani neoprela o konkrétnu judikatúru všeobecných súdov a ústavného súdu, ktoré by mohli podporiť jej námietky, že všeobecné súdy po novelizácii vyhlášky aplikujú výklady v obdobných veciach inak (odlišne), ako to bolo v tejto veci. Svoju sťažnosť teda v tomto smere riadne neodôvodnila (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Uvedené skutočnosti takto neumožňujú prijať záver o porušení označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu.

17. Berúc do úvahy tieto okolnosti veci, ústavný súd rozhodol tak, že sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

18. Ústavný súd zároveň predostiera, že v prerokúvanej veci nemohol opomenúť ani ďalšiu podstatnú skutočnosť, a to, že sťažnosť smeruje proti výroku napadnutého rozhodnutia, ktorým krajský súd priznal sťažovateľke náhradu trov odvolacieho konania v sume 170,36 €, pričom tento vyčíslil trovy právneho zastúpenia v sume 3 486 €, čím mu krajský súd nepriznal uplatnenú náhradu trov konania v sume cca 3 315 €. V danom prípade ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 358/08, IV. ÚS 33/2010, IV. ÚS 431/2012, IV. ÚS 72/2013) vyhodnotil predmet konania tak, že ide o vec nižšieho významu (o tzv. bagateľnú vec), ak navyše v odvolaní sťažovateľka žiadala zmeniť rozhodnutie okresného súdu a žiadala, aby žalobcovi uložiť povinnosť zaplatiť jej trovy konania iba vo výške 2475,54 €. Ústavný súd vychádzal z toho, že ak predtým Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) vylučoval u bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi v mimoriadnom opravnom konaní (podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku v prípade bagateľných vecí bolo v zmysle § 238 ods. 5 OSP neprípustné), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky

posunutý do roviny ústavného súdництва. Tento záver je relevantný aj v čase rozhodovania krajského súdu a ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľky, keďže v § 238 ods. 5 OSP má svoje vyjadrenie aj v § 422 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016. Aj v novej právnej úprave Civilného sporového poriadku je zavedené kritérium hodnoty sporu, tzv. bagateľný cenús. Podľa tohto ustanovenia Civilného sporového poriadku dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiam odvolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 CSP, ak napadnutý výrok súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy (minimálna mzda v roku 2017 činila 435 €). Právna úprava minimálnej mzdy sa nachádza v Zákonníku práce a v zákone č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov a v každoročných nariadeniach vlády o ustanovení sumy minimálnej mzdy a vychádza aj z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov, ktoré sú pre postupy zisťovania skutkového základu sporu a pre jeho právne posúdenie esenciálne, čo však v danej veci zistené nebolo. Táto skutočnosť teda sama osebe tiež zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenej (obdobne m. m. II. ÚS 650/2016).

19. V neposlednom rade nedostatkami disponuje aj predložené splnomocnenie, ktoré je explicitne uvedené voči veci č. k. 18 C 127/2015-127, čo sa dotýka (iba) prvostupňového, nie napadnutého súdneho rozhodnutia. Navyše splnomocnenie je datované zmätočne – 19. 11. 2015.

20. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2017